

DARÁNYI IGNÁC TERV

ÚTMUTATÓ

A

LEADER Helyi Vidékfejlesztési Stratégia
2013. évi felülvizsgálatához

VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM
2013. MÁRCIUS „ ”

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

TARTALOM

1	Bevezető.....	4
2	A HVS felülvizsgálatának célja és szükségszerűsége.....	5
3	A HVS szerepe a döntéshozatalban.....	5
4	Alapelvek.....	5
5	A HVS felülvizsgálat lépései és folyamata.....	7
	5.1 szakasz/ Előkészítés.....	7
	5.2 szakasz/ Felülvizsgálat.....	7
6	5. A HVS jelenlegi struktúrája és felülvizsgálatra javasolt részei.....	7
7	A HVS-ek felépítése és tartalmi követelményei.....	9
	7.1 Vezetői összefoglaló.....	9
	7.1.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe.....	10
	7.1.2 Főbb célkitűzések.....	10
	7.1.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja.....	10
	7.1.4 A HVS felülvizsgálata során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők.....	10
	7.1.5 A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások.....	10
	7.2 Helyzetelemzés.....	10
	7.2.1 A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése.....	11
	7.2.1.1 A térség általános jellemzői:.....	11
	7.2.1.2 A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok:.....	11
	7.2.1.3 Demográfiai helyzet.....	11
	7.2.1.4 Gazdasági környezet.....	11
	7.2.1.5 Társadalmi környezet.....	11
	7.2.2 A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség.....	11
	7.2.3 A LEADER megvalósítás során elért eredmények.....	12
	7.2.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága.....	12
	7.2.5 SWOT (GYELV) elemzés.....	12
	7.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe.....	13
	7.3.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez.....	13
	7.3.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései.....	13
	7.3.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései.....	14
	7.3.4 A HVS-ben megjelenő környezeti, gazdasági és társadalmi szempontok.....	14
	7.3.4.1 A HVS-ben megjelenő környezeti szempontok.....	14
	7.3.4.2 A HVS-ben megjelenő gazdasági szempontok.....	15
	7.3.4.3 A HVS-ben megjelenő társadalmi szempontok, kritériumok.....	15
	7.3.5 A HVS-ben felírt HPME-k a következő két csoportra oszthatóak:.....	15
	7.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések.....	16
	7.4.1 Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés.....	16
	7.4.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása.....	16
	7.5 HVS mellékletek:.....	17
	7.6 1.A HVS LEADER terv részét a mellékletek követik, amelyek az alábbiak:.....	17
	7.7 Az IH által a LEADER HACS-ok számára kialakított Üzenőfelületen keresztül megküldi a LEADER jogcím keretében rendelkezésre álló szabad forrás összegét LEADER HACS-onként. Ennek alapján szükséges a forrástáblák kitöltése.....	17
	7.8 Jegyzőkönyvek, emlékeztetők, meghívók, jelenléti ívek.....	17
	7.9 2.1. LEADER Intézkedési Terv.....	17
	7.10 Projekt adatlap.....	17

7.11	Kitöltési útmutató a projekt adatlaphoz.....	17
8	A LEADER HACS feladatai a felülvizsgálat során	17
9	A LEADER HACS, mint ügyfél	18
10	Szerkezet	18
11	Projekt adatlap megalkotása	18
12	Források tervezése	19
13	Nyilvánosság	19
14	A Közgyűlés által elfogadott HVS-ekről.....	20
15	Mellékletek:.....	20

1 Bevezető

A Darányi Ignác Terv Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: ÚMVP) keretében elkészült Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák (továbbiakban: HVS) megvalósításának utolsó szakaszában az Irányító Hatóság (a továbbiakban: IH) a korábbi eljárás egyszerűsítése, a helyi döntéshozatal erősítése, ezzel együtt a program átalakítása mellett döntött. A HVS-ek 2008-ban történő elkészítését követően 2009-ben a III. tengely nem horizontális intézkedései, illetve a 2011-ben a LEADER jogcím tekintetében történt a HVS-ek felülvizsgálata és átdolgozása.

A HVS-ek elkészítésével a LEADER Helyi Akciócsoportok (továbbiakban: LEADER HACS) azokra a helyi igényekre és szükségletekre kívántak megoldásokat keresni, amely megoldási lehetőségek illeszkednek a vidék, konkrétan a tervezési terület sajátosságaihoz, adottságaihoz, társadalmi és gazdasági környezetéhez. A vidékfejlesztési források lehívása e stratégia alapján, annak elfogadása után történhet. A 2008-ban elkészült helyzetelemzésekre épülő HVS-ek a végrehajtás időszakában a változó körülmények, szükségletek, illetve a végrehajtás tapasztalatai következtében folyamatosan frissítésre, aktualizálásra szorultak. Az elektronikus felület (EPAP) megszűnt, a célrendszer struktúráját tekintve átalakult, megjelentek a célterületek, amelyek konkrét pályázati kiírásként funkcionáltak.

A helyi stratégiák időszakos felülvizsgálatát a 1698/2005/EK tanácsi rendelet írja elő a programozási időszak végéig. A jelenlegi program átalakítás olyan új lehetőségeket nyit meg a LEADER HACS-ok számára a HVS-ük végrehajtásában, amely egy alapos és tudatos HVS felülvizsgálatot követel. A Felülvizsgálati Útmutató (a továbbiakban: Útmutató) segítséget kíván nyújtani ahhoz, hogy az új eljárás szabályainak, szakmai elvárásainak minden szereplő meg tudjon felelni. Cél, hogy a HVS-ekben megfogalmazott célkitűzéseket a lehető leghatékonyabban elérhessék úgy, hogy a jelenlegi végrehajtási környezetbe beépíthető legszélesebben értelmezett helyi döntéshozatal lehetőségeit kihasználva tudják érvényesíteni a térségi célok érdekében gyakorlott helyi akaratot. Az új LEADER (Tk 3) indításával kapcsolatos kérdésekkel, a projektkiválasztás és döntéshozatal mechanizmusával a LEADER Eljárásrend és a Helyi Bíráló Bizottság (a továbbiakban: HBB) Eljárásrendje részletesen foglalkozik. Ezért az Útmutató eljárási kérdésekkel nem, hanem a HVS-ek szakmai és tartalmi kérdéseit rendezi.

2 A HVS felülvizsgálatának célja és szükségessége

A HVS felülvizsgálat indoka egyrészt a helyi, hazai, és globális gazdasági és társadalmi környezetben bekövetkezett változások, másrészt a LEADER eljárás átalakítása, a HVS végrehajtásának előrehaladása és a HVS által az eddig elért eredmények fényében a HVS-nek, valamint **LEADER Terv** szükség szerinti átdolgozása, aktualizálása, annak érdekében, hogy a HVS mellékletének tekintett, a támogatható intézkedéseket tartalmazó **LEADER Intézkedési Terv** összeállítható legyen.

A HVS felülvizsgálat közvetett célja, hogy az említett változásokra a HVS adekvát válaszokat tudjon megfogalmazni, ezáltal a HVS az aktuális problémákra, szükségletekre tudjon megfelelő megoldási lehetőségeket biztosítani. A felülvizsgálat a változásokra való visszacsatolás lehetőségét biztosítja, még a HVS megvalósításának folyamatában.

3 A HVS szerepe a döntéshozatalban

Az új kihívásokra adandó új válaszok megfogalmazása, vagy a továbbra is fennálló problémákra való hangsúlyosabb odafigyelés a célja az intézkedések átdolgozásának vagy újakkal való helyettesítésének és a hozzájuk kapcsolódó forrásallokáció átalakításának. A felülvizsgálat közvetlen célja a LEADER benyújtás harmadik fordulója, azaz a Tk 3 indítása.

A LEADER eljárás Tk 3 indítás előtti átalakítása legfőképpen a helyi döntéshozatal erősítését, az eljárás egyszerűsítését célozta meg. Az új eljárás keretében a projekt kiválasztást kizárólagosan a LEADER HACS által létrehozott HBB végzi a LEADER HACS által elkészített és felülvizsgált HVS-e alapján. Az Útmutató abban nyújt segítséget, hogy az országos szinten tartalmában, részletezettségében és minőségében nagy különbözőségeket mutató HVS-ek mindegyike alkalmas legyen a helyi döntéshozatal végrehajtására. Ezért a HVS szerkezetének átalakítására nincs szükség, de a tartalmi átvizsgálásra annál inkább, mivel a döntéseknek a HVS-ből levezethetőnek kell lennie.

4 Alapelvek

A 1698/2005/EK tanácsi rendelet 61. cikke tételesen meghatározza a LEADER megközelítés alapelemeit, azokat az ismérveket, amelyeket következetesen érvényesíteni kell mind a tervezés, mind a végrehajtás teljes időszakában. Ezek biztosítják azt a LEADER program számára, hogy a jogcím keretében megvalósított fejlesztések, programok a LEADER szellemiségében valósuljanak meg és azok a helyi közösség érdekeit szolgálják. A LEADER megközelítés alapelvei a következők:

- a.) jól azonosítható szubregionális vidéki területekre irányuló területalapú, helyi fejlesztési stratégiák
- b.) helyi köz- és magánszférabeli partnerségek (helyi akciócsoportok)
- c.) alulról felfelé építkező megközelítés a helyi akciócsoportok helyi fejlesztési stratégiák kidolgozása és megvalósítására vonatkozó döntéshozatali hatáskörével
- d.) a stratégia multiszektorális tervezése és végrehajtása
- e.) innovatív megközelítések végrehajtása
- f.) együttműködési projektek végrehajtása

g.) helyi partnerségek közötti hálózatépítés

A LEADER megközelítés alapelvei mellett a HVS tervezése és megvalósítása során az általános alapelveket is figyelembe kell venni.

A HVS-nek a helyi igényekre épülő fejlesztéseket kell megalapoznia. A helyi támogatottságot, a helyi szereplők részvételét a **nyilvánosság** biztosítja a felülvizsgálatban.

A **fenntarthatóság**, mint horizontális elv magában foglalja a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóságot. A fenntarthatósági elv figyelembe vétele mellett végrehajtott tervezés biztosítja, hogy a stratégia keretében megvalósult projektek elősegítsék az erőforrások megőrzését és hosszú távú fejlesztését. Az elv akkor érvényesül teljes körűen, ha társadalmi, gazdasági és környezeti erőforrások kiegyensúlyozott fejlesztése történik.

A társadalmi és gazdasági fenntarthatóság szempontjából is kiemelt horizontális cél az **esélyegyenlőség elve**. Az esélyegyenlőség biztosításával a különbözőképpen és tekintetben hátrányos helyzetű csoportok és egyének előnyben részesülhetnek. Mindez az egyenlő bánásmód és az antidiszkrimináció elvének betartása melletti elvárás.

A fenti alapelvek betartásától és alkalmazásától nem lehet eltekinteni a HVS felülvizsgálata kapcsán sem, mivel az alapelvek egy-egy megvalósított projekt keretében csak abban az esetben tudnak szerves módon beépülni, ha már a célmeghatározás és a cél elérése érdekében megfogalmazott HVS intézkedések, a projektmegvalósítás keretszabályai is az alapelvek mentén kerültek meghatározásra.

5 A HVS felülvizsgálat lépései és folyamata

5.1 szakasz / Előkészítés

Az előkészítő szakasz a HVS felülvizsgálatával, illetve a TK3 indításával kapcsolatos előkészítő tevékenységeket foglalja össze.

	Időpont	Tevékenység
1.1.	2013. március 6.	IH közlemény megjelenése a rendelet módosításáról, a LEADER megnyitásáról
1.2.	2013. március 11.	Az IH a LEADER HACS-ok számára fenntartott kommunikációs felületen megküldi a TK 3 –ra elkészített, LEADER Eljárásrendet, HBB Eljárásrendet, valamint a jóváhagyott Konceptiót.
1.3.	2013. március 12.	Képzés az új LEADER HACS-ok számára
1.4.	2013. március 19-20.	Képzés a LEADER HACS-ok számára 2 helyszínen a program indítással és a HVS felülvizsgálat kapcsán

5.2 szakasz/ Felülvizsgálat

	Időpont	Tevékenység
2.1.	2013. március 21.	A képzés lezárásával megkezdődik a HVS felülvizsgálat
2.2.	2013. március 21 – 2013. április 15.	A HVS felülvizsgálat végrehajtása, a LEADER HACS döntéshozó szerve által jóváhagyott felülvizsgált HVS-ek megküldése az IH-hoz 2013. április 12-ig
2.3.	2013. április 16. - 2013. május 10.	A HVS-ek IH általi jóváhagyása
2.4.	2013. május 11- 21	Jóváhagyott HVS-ek előkészítése megnyitáshoz, a HVS-ek közzététele

6 A HVS jelenlegi struktúrája és felülvizsgálatra javasolt részei

A HVS-ek jelenlegi **struktúrájukban** tartalmazzák mindazokat az információkat, adatokat, elemzéseket és az ezekre épülő cél- és intézkedésrendszert, amelyre a jelenlegi HVS felülvizsgálatot alapozni lehet. Ennek értelmében a HVS jelenlegi felépítésén a felülvizsgálat során alapvetően nem kell változtatni. Az Útmutatóban megfogalmazott javaslatok többnyire a tartalom újragondolására, a célkitűzések helytállóságának áttekintésére és intézkedések pontosítására irányulnak.

A jelenlegi felülvizsgálat során a HVS mellékletét képező LEADER Intézkedési Tervben foglaltak tartalmazzák a projektjavaslat és a pályázat benyújtásához szükséges információkat. A fő célkitűzések alá rendelt intézkedések rendszerét, részletességét, intézkedési területének nagyságát a LEADER HACS önálló döntése alapján jelen felülvizsgálat keretében átrendezheti, nagyobb intézkedési csomagokká is alakíthatja.

A HVS struktúrája az alábbiak szerint módosul a korábbiakhoz képest

HVS	I.	JÖVŐKÉP									
	II.	A		B			C			D	
	CÉLKITŰZÉSEK										
	III.	A1	A2	B1	B2	B3	C1	C2	C3	C4	D1
INTÉZKEDÉSEK											
LEADER											
Intézkedési TERV											

A HVS LEADER célkitűzésekre és intézkedésekre vonatkozó tervét az alábbi aspektusból szükséges megvizsgálni:

1. A célkitűzések megfelelően alátámasztják-e a stratégiában megfogalmazott jövőkép elérését.
2. A megváltozott gazdasági, társadalmi szükségletek, igények, környezeti feltételek mellett fenntarthatóak-e a korábbi célkitűzések.
3. A HVS LEADER Tervhez kapcsolódó, a LEADER Intézkedési Tervben szereplő intézkedések keretében megvalósuló pályázatok végrehajtásával elérhetőek-e a megjelölt célkitűzések, azaz megfelelő logikai kapcsolat van a célkitűzések és az intézkedések rendszere között.
4. A projektjavaslatát benyújtani szándékozó ügyfél számára áttekinthető-e a HVS LEADER része, segíti-e a LEADER HACS által meghatározott prioritások, fejlesztési célok közötti eligazodásban.
5. A HVS LEADER Terv tartalmaz-e bármely olyan intézkedést, amely jogszabályokba ütközik, vagy lehatárolási problémákat vet fel.

A HVS LEADER-re vonatkozó részét akkor lehet sikeresen végrehajtani, ha a LEADER HACS a HVS-ben megfogalmazott célokat a megjelölt intézkedésein keresztül eléri, a HVS-ben bemutatott elvárt eredmények összhangban vannak a megvalósított projektek eredményeivel és elősegítik az akcióterületre megfogalmazott jövőkép elérését.

A korábbi struktúrában az intézkedések alá bontott célterületek megszűnnek és az intézkedéseken keresztül megfogalmazott keretek határozzák meg az ügyfél számára a pályázható tevékenységeket, területeket. Az ügyfél számára a LEADER rendelet és a HVS LEADER Intézkedési Terve együttesen szabályozza az egyes projektjavaslatok, pályázatok benyújtását.

Az aktualizálást, illetve a HVS egyes részeinek átdolgozását abban az esetben szükséges elvégezni, ha a módosítások egyben a HVS célkitűzések, illetve a HVS intézkedések módosulásával is együtt járnak, ha pl. a LEADER HACS területén a helyi társadalmat, gazdaságot vagy a környezetet érintő jelentős változás történt.

A LEADER HACS területén olyan környezeti katasztrófa történt, amely következtében a környezeti, gazdasági, társadalmi károk enyhítése érdekében szükség van az intézkedések átdolgozására az új problémák, hátrányok kezelése érdekében. A Helyzetelemzésben ezt a tényét és annak következményeit be kell mutatni és, ha szükséges az

intézkedések rendszerébe beilleszteni a probléma kezelésére megfogalmazott válaszlehetőségeket, célkitűzéseket és intézkedéseket.

A LEADER HACS térségében gazdaságilag nagy léptékű változások jelentek meg, új, sok munkavállalót alkalmazó, valamint jelentős beszállítói kört igénylő és mozgató iparág jelent meg, vagy éppen zárta be kapuit. Ebben az esetben a Helyzetelemzésig - vagy kismértékben a Jövőképig is - szükséges a HVS-ben visszanyúlni és bemutatni a változásokat, amelyek következtében a megoldási javaslatok is változhatnak. A változások következményeként pedig a LEADER intézkedési tervben az új, módosult célkitűzések eléréséhez az intézkedéseket is módosítani kell vagy újakkal kell kiegészíteni a már megfogalmazottakat.

Példa

Új nagyfoglalkoztató megjelenése esetében a célrendszerbe beillesztésre kerül a beszállítói környezet stabilizálása, fejlesztése, intézkedés szinten pedig új intézkedést fogalmaz meg a LEADER HACS: a beszállítói kör számára infrastruktúra fejlesztéshez, valamint a speciális, a térségben megjelenő foglalkoztatási szükségletekhez igazodó képzésekre nyújtható támogatás;

Példa

A térségben korábban jelentős gazdasági súllyal rendelkező foglalkoztató kivonulása, bezárása történik meg, amely szintén mélyrehatóan befolyásolja a térség gazdasági, társadalmi helyzetét. A Helyzetelemzés ebben az esetben szintén módosítandó, amelynek következményei az intézkedések szintjéig kihatnak. A LEADER HACS a jövőképe elérése érdekében új vagy módosított célokat kell, hogy bevezessen a térség fejlesztési alternatívái közé, amely célkitűzések új vagy szintén módosított intézkedések megfogalmazását teszik szükségessé.

A fentiek figyelembe vétele mellett a következő fejezetben leírtak szerint javasoljuk a HVS egyes részeit áttekinteni, az ott leírtakat az alábbi szempontok alapján értékelni és szükség esetén aktualizálni.

7 A HVS-ek felépítése és tartalmi követelményei

7.1 Vezetői összefoglaló

A vezetői összefoglaló elkészítése a HVS bevezető részében foglal helyet, de logikailag a folyamat végén kell az alábbiak szerint elkészíteni.

A vezetői összefoglalóban a jelenleg folyó felülvizsgálat rövid összefoglalását, a LEADER HACS felülvizsgálat során alkalmazott tevékenységét, módszereit kell bemutatni. Fel kell vázolni a HVS által megfogalmazott jövőképet, amelyet a térség legfontosabb kihívásaira adott válaszok alapján fogalmaz meg a LEADER HACS. Rövid összefoglalót kell elkészíteni a végrehajtott módosításokról, a jelenlegi felülvizsgálattal meghatározott főbb célkitűzésekről.

A vezető összefoglaló tartalmazza:

7.1.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

A *HVS jövőképe* egy olyan célállapot, amely a LEADER térség legfontosabb kihívásaira adott válaszok alapján rajzolható körül. Ennek a célállapotnak az elérésére törekednek a helyi szereplők.

7.1.2 Főbb célkitűzések

A jövőképben megjelenő, a főbb kihívásokra adott általánosan megfogalmazott válaszok.

7.1.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja

A HVS felülvizsgálat céljának rövid, általános céljának ismertetése, a helyi, hazai és nemzetközi társadalmi környezetben bekövetkező változások és folyamatok, amelyek globális szinten hatással lehetnek a helyi stratégiák megvalósítására.

7.1.4 A HVS felülvizsgálata során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

A nyilvánossági intézkedések rövid összefoglalójában ki kell térni arra, hogy milyen módon hirdették meg a HVS felülvizsgálatában való részvétel lehetőségét, és milyen módszerrel végezték azt el, hogyan biztosították az üzleti és civil szféra részvételének kötelező arányát a felülvizsgálatban, milyen számban, mennyi résztvevővel került sor a fórumokra, milyen módszereket alkalmaztak a javaslatok és a projektötletek gyűjtésére. Milyen eszközöket, kommunikációs csatornákat alkalmaztak a HVS felülvizsgálatával kapcsolatos nyilvánosság biztosítása érdekében. Lényeges kiemelni, hogy milyen módon szólította meg a különböző szférák képviselőit, s azok milyen arányban vettek részt a projektötletek benyújtásában, a HVS felülvizsgálat folyamatában.

7.1.5 A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások

A felülvizsgálat során elfogadott módosításokat rögzíteni kell, majd be kell sorolni őket a főbb célkitűzések alá és a célkitűzések változásával az intézkedésekben végrehajtott módosításokat is fel kell vezetni. A vezetői összefoglaló ezen részében azt kell röviden bemutatni, hogy a módosítások miként érintik a LEADER HACS által megalkotott jövőképet.

7.2 Helyzetelemzés

A helyzetelemzés és az alfejezeteik átdolgozását csak abban az esetben javasoljuk, amennyiben a helyzetelemzésben bemutatott jellemzők változására irányuló vizsgálat történt a legutóbbi felülvizsgálat óta. Azaz, ha a vizsgálat eredményeként leírható változások olyan módosulásokat is eredményeztek a Helyzetelemzésben, amely lényegesen befolyásolja a főbb célkitűzések meghatározását.

7.2.1 A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése

Az alábbi területeken történő változásokat kell figyelembe venni:

7.2.1.1 A térség általános jellemzői:

- Terület
- Lakosságszám
- Főbb környezeti, gazdasági, társadalmi problémák, kihívások, tendenciák

7.2.1.2 A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok:

- Elhelyezkedés
- Térség jellege, település szerkezete
- Védett területek, főbb környezeti problémák, főbb területhasználat módok

7.2.1.3 Demográfiai helyzet

- Lakosságszám
- Korszerkezet, aktív népesség, lakosság összetételének, számának változása, lakosság a városokban, községekben
- Hátrányos besorolású települések
- Kisebbségek

7.2.1.4 Gazdasági környezet

- Fő gazdasági ágak, tevékenységek, foglalkoztatók, infrastruktúra
- Hagyományos gazdasági ágak és a változás irányai
- Munkanélküliség aránya és okai a térségen belül

7.2.1.5 Társadalmi környezet

- Civil szervezetek, közösségi élet
- Társadalmi aktivitás
- Munkanélküliség
- Hátrányos helyzetű csoportok
- Hagyományok

A Helyzetelemzés minden fejezetét lezáró összegzést át kell tekinteni és meg kell vizsgálni, hogy az ott felsorolt legfontosabb problémák és lehetőségek vonatkozásában történtek-e változások.

7.2.2 A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A helyi tervezéskor és végrehajtás során a LEADER HACS által megvalósított közösségépítő tevékenység és a HVS megvalósításában részt vevő stratégiai partnerek és a velük való viszony ismertetése szükséges abból a szempontból, hogy a partnerség milyen módon járul hozzá a HVS-ben megfogalmazott jövőkép eléréséhez.

7.2.3 A LEADER megvalósítás során elért eredmények

A LEADER megvalósítás során elért eredményeket át kell tekinteni a kitűzött célok vonatkozásában. Ez a fejezet számba veszi a célkitűzéseken belül elért eddigi eredményeket a HVS végrehajtása során és ezt követően meghatározza a további szükségszerű lépéseket, amelyek a célkitűzések elérését segítik. Az összefoglaló tartalmazzon számszerű és szöveges értékelést is, amely ilyen formán rövid előrehaladási jelentésként értelmezhető. Az elért eredmények értékelésével válik mérhetővé a HVS megvalósítása és a megfelelő értékelés adja a megtett intézkedések hatékonyságának visszacsatolását. Az eredmények előrehaladását a későbbi felhasználás érdekében kiemelt figyelemmel javasolt elkészíteni.

7.2.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

Ebben a fejezetben egyrészt azon változásokat kell ismertetni, amelyek a térségben vagy a hazai, illetve nemzetközi környezetben bekövetkezett környezeti, gazdasági, társadalmi vagy politikai folyamatok következményeként jöttek létre, és amelyek a HVS első változatának tervezésekor fennálló állapothoz képest új célkitűzések és intézkedések bevezetését indokolják.

Másrészről, a HVS eddigi két felülvizsgálata során elkészített változatának végrehajtása is eredményezhet olyan változásokat, amelyek indokolják a HVS felülvizsgálatát. A felülvizsgálat magában foglalhatja új célkitűzések, új intézkedések megfogalmazását is, illetve azon célkitűzések kapcsán tett intézkedések törlését, amelyek már teljesültek, vagy a megváltozott körülmények miatt okafogyottá váltak.

7.2.5 SWOT (GYELV) elemzés

A SWOT az Erősségek-Gyengeségek-Lehetőségek-Veszélyek megfogalmazása, elemzése.

- Az Erősségek olyan belső tényezők, amelyekre építve a térség fejlesztésének iránya megszabható.
- A Gyengeségek olyan belső tényezők, amelyek a térség fejlesztését visszafoghatják, kijelölik azokat a területeket, amelyeket nem szabad figyelmen kívül hagyni a térség fejlesztése során.

Az Erősségek és a Gyengeségek azon tényezők, amelyre a térség (annak szereplői) hatással vannak, befolyásolni tudják. A térség adottságai nem tárgyai a SWOT elemzésnek.

- A Lehetőségek olyan külső tényezők, amelyekre közvetlen befolyással nem lehetünk, de kedvező tendenciákat jelentenek, ezért az erősségek kihasználásának irányát jelentik.
- A Veszélyek olyan külső korlátok, negatív tényezők, amelyeket nehéz befolyásolnunk, ezért a fejlesztések során alkalmazkodnunk kell hozzájuk, befolyásolásukra korlátozott a lehetőség.

A SWOT készítésekor nem sorolhatunk fel minden létező erősséget, gyengeséget, lehetőséget, és veszélyt, elegendő azokra a főbb tényezőkre korlátozni a figyelmet, amelyek a HVS fő célkitűzései szempontjából fontosak. Fontos az egyes tényezők rangsorolása, valamint a közöttük levő kapcsolódások felismerése

Példa egy egyszerű SWOT táblázatra:

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - A térség természeti erőforrásaira támaszkodva sokszínű a turisztikai kínálat - A térségben jellemzően jól szervezett mező-	<ul style="list-style-type: none"> - A térség természeti adottságainak fenntartható használatához nem elegendő a meglévő szolgáltatások tudásszintje és felkészültsége

<p>gazdasági tevékenység folyik</p> <ul style="list-style-type: none"> - A térség településein erős a civil élet, jellemző az önkéntes munka - Erős helyi közösségek működnek 	<ul style="list-style-type: none"> - A helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések kezdetlegesek, a termelők között nincs együttműködés - A fenntartható, környezetbarát gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok hiánya - Hiányos tömegközlekedési hálózat
<p>Lehetőségek</p>	<p>Veszélyek</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Államilag támogatott vidékfejlesztési és mezőgazdasági beruházások indulnak - Növekvő belső piaci igények jelennek meg a helyi előállítású élelmiszerekre - Új együttműködések kialakulása a gazdaság szereplői között 	<ul style="list-style-type: none"> - A LEADER pályázatok szabályozásának adminisztratív terhei nőnek; - A földhasználati szabályok változásai miatt a térségben megszervezett mezőgazdasági tevékenység leépül; - A szociális ellátások szűkülnek, amely a térség hátrányos településeinek helyzetét tovább nehezíti - A biodiverzitás csökken a regionális jelentőségű, de környezetterhelés szempontjából jelentős beruházás miatt

7.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

A HVS jövőképe az az általános célrendszer, amely elérését a HVS-ben megfogalmazott intézkedések megvalósulása segíti elő.

Jövőkép:

a térség olyan ideális állapotát írja le, amelynek elérésére és fenntartására törekedni kell.

Példa

A programozási időszak végére a térség környezeti és kulturális értékeire, valamint hagyományaira épülő fenntartható turisztikai fejlesztések indulnak, melyhez kapcsolódik a helyi gazdaság erősödését elősegítő környezettudatos földhasználatra épülő mezőgazdasági termelés, helyi termék előállítás, ezáltal növekszik a foglalkoztatottság és a térségben élők alternatív jövedelemtermelő képessége.

7.3.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

A HVS-nek minden tekintetben a helyi szükségletekre kell épülnie. Ez különösen igaz a folyamat végén, amikor az intézkedések kerülnek meghatározásra. A helyzetfelmérés során feltérképezett helyi igények, szükségletek egyik oldalról, a helyi erőforrások pedig a másik oldalról határozzák meg a fejlesztések irányát és szükségszerűségét. Ezek a tervezés végén a célkitűzések elérésére megfogalmazott intézkedésekben jelennek meg határozottan. A jelenlegi HVS felülvizsgálat esetében kiemelten fontos, hogy ezek az intézkedések valóban tisztán és világosan kerüljenek megfogalmazásra.

7.3.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései

A főbb célkitűzések a Jövőképben már utalás szintjén megjelennek és a térségben lévő főbb kihívásokra adott lehetséges válaszokat *általánosan*, átfogó módon fogalmazzák meg.

Példa:

1. Célkitűzés: A civil kezdeményezések hálózatosodása   2. Célkiűzés: Turisztikai szolgáltatások fejlesztése a környezettudatosság jegyében   3. Célkitűzés: A helyi erőforrásokon alapuló gazdaságfejlesztés   4. Célkitűzés: Környezeti ártalmakkal sújtott települések társadalmi és gazdasági rehabilitációja

Az egyes célkitűzések magyarázatánál ki kell térni arra, hogy a Helyzetelemzésben felvázolt szükségletek, hiányok melyikére kíván megoldást nyújtani az adott célkitűzés és a célkitűzések eléréséhez milyen jellegű intézkedéseket kíván megfogalmazni a LEADER HACS. Itt nem kell részletesen kitérni az intézkedés pontos meghatározására, arra a intézkedések önálló fejezetében (LEADER Intézkedési Terv) kell részletes és pontos leírásokat, meghatározásokat készíteni.

Példa:

Célkitűzés: A civil kezdeményezések hálózatosodása
--

Intézkedések:
----

1. Intézkedés: Civil szerveződések együttműködésének támogatása, közös projektek támogatása   2. Intézkedés: Civil adatbázisok, tudásbázisok kialakítása

A fenti esetben a célkitűzés alá két intézkedést rendeltünk, amelyek mindegyike a célkitűzés elérését szolgálja. Az intézkedés meghatározása ennél lehet tágabban megfogalmazott, de részletesebb is.

7.3.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései

A HVS keretében megfogalmazott, illetve megfogalmazandó intézkedések az úgynevezett HPME struktúrára épülnek. A HPME struktúra átfogóan szemlélteti a HVS teljes struktúrájának logikai felépítését. (HPME, azaz Helyzet-Probléma-Megoldás-Erdemény). Ez a Helyzetelemzésből levezetett struktúra most sem hagyható el, hiszen rövid, átfogó, átlátható és rendszerbe foglalt bemutatása a LEADER HACS által a HVS-ben kidolgozott probléma és célrendszernek.

7.3.4 A HVS-ben megjelenő környezeti, gazdasági és társadalmi szempontok

7.3.4.1 A HVS-ben megjelenő környezeti szempontok

Természetmegőrző vidékfejlesztés: Egyértelműen támogatnia kell a természeti értékek, a biológiai sokféleség, a genetikai állomány és a természetes térszerkezet megőrzését;

Ökológikus vidékfejlesztés: A gazdálkodási tevékenységek, valamint a föld- és tájhasználat során az erőforrás-igény és környezethasználat vegye figyelembe a környezet korlátozott eltartóképességét és a helyi természeti adottságokat;

Szennyezés megelőzés, minimalizálás: Törekedjen a szennyezések és a hulladékok kibocsátásának megelőzésére, illetve ahol ez nem lehetséges, e kibocsátások minimalizálására (a helyi környezetet csak az eltartó-képességéig terheli);

Tovagyűrűző negatív hatások minimalizálása: Mérsékelnie kell a mezőgazdaság okozta kedvezőtlen környezeti hatásokat; különösen nem erősítheti az elsivatagosodás, az éghajlatváltozás, a szélsőséges vízjárás, a talajpusztulás

kedvezőtlen környezeti hatásait, továbbá nem vezethet a különböző környezeti rendszerek közötti szennyezés-átterhelésekhez;

Dematerializáció: A felhasznált ipari nyersanyagok (pl. műtrágya, növényvédő szer, agrotechnika) és energiahordozók mennyiségét, a szállítási és raktározási igényeket minimalizálni kell;

Újrahasznosítás: Az intézkedéseknek elő kell segíteniük a szennyvizek, a hígtrágyák és a hulladékok, mezőgazdasági melléktermékek újrahasznosítását;

Takarékosság a kimerülő készletekkel: A meg nem újuló természeti erőforrások és lételelemek igénybevételét minimálisra kell szorítani;

Értékvédő gazdálkodás a megújuló erőforrásokkal: A feltételeken megújuló természeti erőforrások és környezeti elemek készleteit, állapotát és önszabályozó képességét fenn kell tartani és ezeket csak megújuló képességük mértéke és üteme figyelembevételével lehet igénybe venni;

Ágazati integráció: Segítse elő a fenntartható közlekedéspolitika, fenntartható energiapolitika, az ökológiai szemléletű tájgazdálkodás érvényre juttatását.

7.3.4.2 A HVS-ben megjelenő gazdasági szempontok

Prosperáló vidéki gazdaság: Segítse elő a magas hozzáadott értéket előállító gazdálkodást, a mezőgazdasági ágazat tökehiányának mérséklését, a gazdálkodás stabilitását és kiszámíthatóságát;

Integrált termékpolitika: Segítse elő az integrált termékpolitika érvényesülését azáltal, hogy a termelői és fogyasztói mintázatok átalakításának iránya az anyag és energia intenzív termékek és szolgáltatások körétől, az anyag és energia szegény, inkább tudás és kultúra alapú termelés és fogyasztás irányába mutasson;

Decentralizált vidékfejlesztés: Nem vezethet a mezőgazdasági vállalkozások indokolatlan koncentrációjához, és elő kell segítenie a vállalkozások sokszínűségét, verseny-egyenlőségét ;

„Termelj helyben, fogyassz helyben”: Segítse elő a helyi piacra jutást, a közösségi önellátást, támogassa a helyi élelmiszer-termelést és forgalmazást;

„Dolgozz helyben”: Segítse elő a helyben foglalkoztatást, a helyi kisvállalkozások fejlődését, a családi, kisközösségi gazdálkodási formák elterjesztését, támogassa a falusi életmódot, a hagyományokon alapuló megélhetési formák térnyerését;

Minőségi termékek, innováció: Segítse elő a mezőgazdaságban az innovációt, az innovatív gazdálkodási technikák elterjesztését és a minőségi agrártermelést;

Diverzifikált vidéki termék kínálat: Segítse elő a sajátos értékesítésű, egyedi minőségű termékek (pl. hungarikum) előállítását;

Térségen belüli termelési együttműködések: Erősítse a térségen, településen belüli termék feldolgozási láncolat kialakítását, a termelők, gyártók egymásközi kereskedelmi kapcsolatainak javítását.

7.3.4.3 A HVS-ben megjelenő társadalmi szempontok, kritériumok

Helyi ökoszociális érdekelttség és társadalmi felelősség vállalás: Segítse elő, hogy az erőforrások használata felelősségtudatos körülmények között történjen, és a helyi közösségek érdekeit szolgálja.

Társadalmi méltányosság: Járuljon hozzá a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához;

Tudásalapú vidékfejlesztés: Segítse elő a mezőgazdaságban dolgozók képzését, hozzáférését az információhoz és a tudáshoz, segítse a gazdálkodást támogató helyi szellemi kapacitások, szolgáltatások kiépítését;

Társadalmi kohézió: Segítse, hogy a vidéki közösségek kitalálják saját jövőképeket, identitásukat, továbbá támogassa a térségek, települések társadalmi probléma importjának kikerülését (pl. városról kiköltözők vidéki szegregációja);

Szolidaritás, területi kohézió: Segítse elő az élelmiszertermelő és fogyasztó egymásra utaltságának felismerését, valamint a gazdaközösségek és a helyi társadalom kapcsolatának javítását;

Nemzedékek közötti igazságosság és társadalmi esély egyenlőség: Az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszú távú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodását kell megvalósítani, oly módon, hogy a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlősége is biztosított legyen;

Társadalmi részvétel: Segítse a gazdatársadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztési döntésekben, támogassa a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését;

7.3.5 A HVS-ben felírt HPME-k a következő két csoportra oszthatóak:

1. A forrásallokációban LEADER forrással párosított HPME-k

2. Forrással nem párosított, de tartalmilag a HVS szempontjából fontos HPME-k

A 2. típusba tartozó HPME bármely további ÚMVP vagy egyéb ERFA, ESZA, illetve más, pl. hazai forrásra megalkotható, amennyiben a LEADER HACS által a forrásallokáció szintjén is ellenőrzött LEADER vagy III. tengelyes intézkedéshez való kapcsolódását fontosnak tartják.

A LEADER forrással párosított HPME-k azok, amelyek a LEADER Intézkedési Tervben jelennek meg. Az **ÚMVP intézkedések** nem keverendők a **HVS intézkedéssel**. Míg előbbi a IV. tengely végrehajtása során az ÚMVP-ben tervezett intézkedésekre, addig a HVS intézkedés a LEADER HACS HVS-ében megjelenített intézkedésekre vonatkozik.

ÚMVP intézkedések:

- a.) Versenyképesség (411),
- b.) Környezetgazdálkodás (412) és
- c.) életminőség javító (413)

Az ÚMVP intézkedések felosztásába a **LEADER HACS sorolja be a konkrét projekteket** a projektjavaslatra kiadott támogató (illetve elutasító) nyilatkozatokban. Mivel ez a besorolás nem érinti, nem befolyásolja közvetlen módon az ügyfél pályázatát, így ennek meghatározása egy-egy projekt esetén a LEADER HACS feladata. Minden projektet be kell sorolni ÚMVP intézkedés alá, tekintettel arra, hogy az adott ÚMVP intézkedés adja a projekt finanszírozási forrását.

7.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések

7.4.1 Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés

Ebben a fejezetben kell ismertetni a HVS tervezés/felülvizsgálat folyamatában megvalósított nyilvánossági intézkedéseket. Ezek közé tartozik a konzultáció, projektötlet benyújtásának lehetősége és formája, a LEADER HACS által rendezett fórumok, egyeztetések rövid összefoglalója, valamint a HVS-nek a LEADER HACS közgyűlése általi elfogadásának

A nyilvánossági intézkedésekkel kapcsolatban a LEADER eljárásrend és az Útmutató további fejezete is részletesen rendelkezik.

7.4.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

Ebben a fejezetben kell ismertetni a LEADER HACS eddigi és tervezett működését és azt, hogy az adott működési mód milyen módon járul hozzá a HVS megvalósításához, valamint a térségi szereplők ösztönzéséhez.

Be kell mutatni a pályázókat segítő projektgenerálási és szaktanácsadási feladatok térségi szintű megvalósítását és szervezeti rendszerét is.

A LEADER-szerű működés feltételei:

- terület alapú, multi-szektorális, integrált stratégiák alkalmazása, amelyek célja a helyi gazdasági potenciál egészének hasznosítása,
- alulról jövő kezdeményezések felkarolása,
- a helyi lakosság aktivizálása, bevonása a fejlesztési folyamatokba,
- kapcsolatteremtés, élő kapcsolatrendszer és együttműködés kialakítása a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett,

- az innováció növelése,
- a helyi partnerség erősítése.

A LEADER HACS-ok felépítésének biztosítania kell a térség közösségei és gazdasági szerveződései érdekeinek megfelelő hatékony képviseletét. A jogi személyiségű szervezet formájának biztosítania kell a végrehajtáshoz és folyamatos fejlesztéshez szükséges átlátható, nyilvános működés lehetőségét.

7.5 HVS mellékletek:

1. A HVS LEADER terv részét a mellékletek követik, amelyek az alábbiak:

1.1 A HVS felülvizsgálat során végzett tevékenységek

Egyeztetések számát, a helyszíneket, résztvevők számát, és egyéb kiegészítő információk listászerű, rövid ismertetését tartalmazza a fejezet, amelybe beletartoznak a HVS elfogadására meghirdetett LEADER HACS gyűlésre vonatkozó információk is.

1.2 Pénzügyi táblázatok, forrásallokáció

Az IH által a LEADER HACS-ok számára kialakított Üzenőfelületen keresztül megküldi a LEADER jogcím keretében rendelkezésre álló szabad forrás összegét LEADER HACS-onként. Ennek alapján szükséges a forrástáblák kitöltése.

1.3 A nyilvánossági intézkedésekre vonatkozó igazoló dokumentumok

Jegyzőkönyvek, emlékeztetők, meghívók, jelenléti ívek

1.4 Térképek (a térség természeti, egyéb adottságait bemutató térképek)

1.5. Táblázatok (statisztikai adatok összefoglaló táblázatai)

1.6 A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája

1.7 Fenntarthatósági alapelvek

2. A HVS LEADER Terv megvalósítására vonatkozó fejezete, a LEADER Intézkedési Terv és felépítése:

- 2.1. LEADER Intézkedési Terv
- 2.2. Projekt adatlap
- 2.3. Kitöltési útmutató a projekt adatlaphoz

8 A LEADER HACS feladatai a felülvizsgálat során

A HVS felülvizsgálatának elvégzéséért a LEADER HACS jogi személyiségű szervezetének legfőbb szerve, azaz a **Közigyűlés** a felelős.

A LEADER HACS-ok a stratégia kidolgozása és a későbbi felülvizsgálatok során Tervezést Koordináló Csoportot (a továbbiakban TKCS) hoztak létre, ezzel biztosítva a szférák kötelező arányának megtartását a tervezés során. TKCS létrehozása ebben a felülvizsgálati folyamatban nem kötelező, mivel a HVS nem kerül teljes átdolgozásra, kizárólag aktualizálás, frissítés történik. Az IH a LEADER HACS-ra bízta annak eldöntését, hogy a felülvizsgálat során hoz-e

létre TKCS-t. *A HVS jóváhagyása továbbra is LEADER HACS közgyűlésének a feladata, ezzel biztosítva a szférák részvételét.*

A HVS felülvizsgálata kapcsán megtartott egyeztető megbeszélésekről, elnökségi ülésekről, közgyűlésekről jegyzőkönyvet és jelenléti ívet szükséges vezetni, amely tartalmazza a HVS felülvizsgálatával kapcsolatos valamennyi döntést, megállapodást, módosítást.

9 A LEADER HACS, mint ügyfél

A LEADER HACS ügyfélként külön szabályozott módon nyújthat be pályázatot a HVS-ében ***elkülönülten meghatározott intézkedésében***. Ebben az esetben a LEADER HACS-nak **nevesítenie kell a HVS-ében** (annak LEADER Tervében) az általa megvalósítandó intézkedést, azt úgy kell megjelenítenie az intézkedések között, hogy az egyértelmű és azonosítható legyen az ügyfelek számára is. A LEADER HACS kizárólag a teljes LEADER HACS területre vonatkozó intézkedést fogalmazhat meg saját pályázatának benyújtása érdekében. Projektjavaslatot az ügyfelek részére meghatározott módon kell benyújtania a HBB számára. Abban az esetben támogatható a projektjavaslat, ha a HBB teljes egyetértésében kerül támogatásra, azaz a HBB teljes tagsága ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadja.

10 Szerkezet

A HVS-ek a fent bemutatott struktúrában kerültek kialakításra. Annak érdekében, hogy az ügyfelek számára átlátható és könnyen értelmezhető módon kerüljenek elérhetővé a LEADER HACS által meghatározott fejlesztési elképzelések, célkitűzések, intézkedések, a HVS mellékletét képező, az intézkedések tartalmát egységes szerkezetbe foglaló dokumentumot, LEADER Intézkedési Tervet csatol a LEADER HACS. Ez a dokumentum elkülönül a HVS szöveges részétől, így az ügyfél tiszta és érthető módon kap információt a számára biztosított pályázati lehetőségektől. Az IH a LEADER Intézkedési Terveket közleményben teszi közzé. ***Az IH közlemény a benne lévő LEADER Intézkedési Tervvel együtt minősül a pályázati folyamatot elindító pályázati felhívásnak.***

11 Projekt adatlap megalkotása

A projekt adatlapot a LEADER HACS saját döntése alapján az ***IH által előírt minimum tartalmi elemek alkalmazása mellett önállóan készíti***. A LEADER HACS döntése, hogy a kiírt intézkedésekre egységes vagy intézkedésenként változó projekt adatlapot kér be, illetve a projekt adatlaphoz csatolandó mellékleteket egységesen vagy intézkedésenként eltérő módon kéri.

Az ügyfelek és a HACS számára a könnyen kezelhetőség érdekében javasoljuk egy típusú projekt adatlap alkalmazását, de ettől a LEADER HACS eltérhet. A projekt adatlap részét képezi a HVS LEADER Intézkedési Tervének.

A projekt besorolása:

- I. ÚMVP intézkedés (Versenyképesség (411), Környezetgazdálkodás (412), Életminőség (413) - ÚMVP finanszírozási forrásra vonatkozik a LEADER HACS adja meg utólag
- II. Gazdaságfejlesztés vagy Szolgáltatásfejlesztés (HACS által allokált fejlesztési forrásra vonatkozik – LEADER HACS adja meg utólag)
- III. Vállalkozási vagy közösségi (az ügyfél típusa határozza meg) Abban az esetben, ha egy intézkedés vállalkozásfejlesztés, illetve közösségi célú fejlesztés keretében is megvalósítható, az intézkedésnél meg kell jeleníteni.

A LEADER HACS által alkalmazott projekt adatlapon fel kell tüntetni a program vonatkozásában kötelezően alkalmazandó arculati elemeket, amelybe a LEADER HACS logója is beleértendő. A beérkező projektjavaslatokat a LEADER HACS-nak kell besorolnia a fenti szempontok szerint.

12 Források tervezése

A HVS mellékletét képező forrástáblák az eljárás átalakítása során egyszerűsödnek. A célterület-rendszer megszűnésével a forrásokat az eddigiekhez képest egyszerűbben kell megtervezni. A LEADER kapcsán a források allokációja és felhasználása terén a legfontosabb szabály, hogy az összes IV. tengelyes fejlesztési forráskeretből **legalább 45%-ot a LEADER HACS köteles a gazdaságfejlesztésre fordítani.**

A beérkezett projekteket be kell sorolni aszerint, hogy gazdaságfejlesztésre vagy szolgáltatásfejlesztésre irányulnak. A két kategóriát nem feleltetjük meg automatikusan a közösségi célú vagy vállalkozási célú fejlesztésnek, lehetséges az, hogy egy közösségi célú fejlesztés gazdaságfejlesztési hatású is egyben.

Az így kialakított rendszerrel jóval egyszerűbbé válik a forrásfigyelés, hiszen nem intézkedésenként kell a források felhasználását követni, csupán a gazdaságfejlesztési vagy szolgáltatásfejlesztési típus alapján. Így nem lesz szükség forrás átcsoportosításra, kizárólag a két típus között lehetséges a kötelező arányok megtartásán belül. Nem szükséges keretösszeget meghatározni intézkedésenként, figyelemmel arra, hogy annak későbbi megváltoztatása HVS módosítással jár.

Kizárólag a szolgáltatásfejlesztésre allokált forrás mennyisége köthető le a szolgáltatásfejlesztési projektekre. Amennyiben az kimerül a szolgáltatásfejlesztésre további források nem vonhatók be, nem csoportosíthatóak át. Ezzel szemben a 45% gazdaságfejlesztésre allokált forrás a szolgáltatásfejlesztés forrásának terhére tetszés szerint növelhető. Tekintettel arra, hogy a források két típusát különböztetjük meg, a FIFO elv alapján két sorrendben kerülnek támogatásra a projektek.

13 Nyilvánosság

A felülvizsgálat teljes folyamatában biztosítani kell a nyilvánosságot, a HVS felülvizsgálat társadalmasítását annak érdekében, hogy a helyi szereplők által a legszélesebb körben elfogadottá válják. Ez biztosítja a későbbiekben a HBB és döntéseinek legitimitását, a helyi döntések elfogadottságát.

A LEADER HACS köteles a felülvizsgálattal kapcsolatos minden információt saját, hivatalos honlapján megjeleníteni. A nyilvánosság minden olyan eszközt alkalmazni kell, amely az adott területen a leghatékonyabb kommunikációs eszköz.

A nyilvánosság kötelező elemei és módszerei:

- Tájékoztatás a HVS felülvizgálatról a LEADER HACS hivatalos honlapján
- Tájékoztatás a projektgyűjtés (előzetes projekt ötlet benyújtása) formájáról és módjáról a LEADER HACS hivatalos honlapján
- A felülvizsgált HVS nyilvánossá tétele a LEADER HACS hivatalos honlapján
- Fórum tartása a LEADER HACS teljes illetékességi területét érintően legalább egy alkalommal
- A fórumok, tájékoztatók meghirdetése a LEADER HACS honlapján és az ügyfelek számára elérhető kommunikációs csatornákon keresztül
- Tájékoztatás a LEADER HACS HVS felülvizgálatával kapcsolatos fontosabb tevékenységről
- A HVS elfogadásáról szóló jegyzőkönyv megjelentetése a honlapon (az 5. sz. melléklet szerint)

14 A Közgyűlés által elfogadott HVS-ekről

A LEADER HACS Közgyűlése által elfogadott HVS-eket és annak mellékletét képező LEADER Intézkedési Tervet 2013.április 15-ig kell benyújtani az IH-hoz, a HACS-ok számára biztosított üzenőfelületen. Az IH a beérkezést követően abból a szempontból fogja vizsgálni a benyújtott dokumentumokat, hogy a HVS LEADER Intézkedési terve, illetve a HVS LEADER Terve együttesen alkalmas-e arra, hogy a HBB támogató vagy elutasító döntést hozzon a benyújtott projektjavaslat kapcsán, valamint a megfogalmazott célkitűzések és intézkedések nem ütköznek-e jogszabályokba, nem vetnek-e föl lehatárolási problémákat.

Abban az esetben, ha az IH a HVS kapcsán bármilyen problémát észlel, jelzéssel él a LEADER HACS felé. Amennyiben a HVS-t az IH jóváhagyja elindítja a nyilvánossá tételét. A LEADER HACS köteles a jogszabályba ütköző részeket, lehatárolási problémákat megszüntetni, illetve megfelelő módon módosítani.

15 Melléletek:

1. sz. melléklet LEADER Intézkedési Terv - intézkedések, támogatási lehetőségek összefoglalása
2. sz. melléklet Kitöltési útmutató a LEADER Intézkedési Tervhez
3. sz. melléklet Projekt adatlap minimum tartalma
4. sz. melléklet Útmutató a projekt adatlap kitöltéséhez
5. sz. melléklet Jegyzőkönyv minimum tartalma
6. sz. melléklet Hitelességi és felelősségvállalási nyilatkozat
7. sz. melléklet Összesítő adatlap
8. sz. melléklet Kitöltési útmutató az Összesítő adatlaphoz

LEADER Intézkedési Terv

Intézkedések a

.....LEADER Helyi Akciócsoport

Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának keretében

1. Számú intézkedés

1.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
--	--

1.2.Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
--	--

1.3.HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	
--	--

1.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>
-
-
-

1.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>
☐ Vállalkozásfejlesztés
☐ Közösségi célú fejlesztés

1.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	Ft
Maximum támogatási összeg:	Ft

1.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>

1.8.Támogatható települések köre: <i>(kötelező adattartalom)</i>

1.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok: <i>(opcionális)</i>
---

2. számú intézkedés

2.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
--	--

2.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
---	--

2.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
--	--

2.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>
-
-
-

2.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása:
☐ Vállalkozásfejlesztés
☐ Közösségi célú fejlesztés

2.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	Ft
Maximum támogatási összeg:	Ft

2.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>

2.8. Támogatható települések köre: <i>(kötelező adattartalom)</i>

2.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

Kitöltési útmutató a LEADER Intézkedési Tervhez

Az intézkedések száma tetszőlegesen bővíthető

A kötelező és opcionális adattartalomhoz kapcsolódó magyarázatok nem képezik a LEADER Intézkedési Terv részét, csupán az intézkedés megfogalmazásához és az adattartalmak meghatározásához nyújtanak segítséget.

Az Intézkedési Terv és adattartalma bővíthető.

Intézkedések számozása

Az intézkedések sorszámozása a HVS LEADER Tervében megjelenő struktúrát követik, ugyanabban a sorrendben követik egymást és folyamatos sorszámozásúak. Az intézkedés számánál ezt a sorszámot kell alkalmazni. Az intézkedés egyes részei külön számozást kapnak, így annak első tagja az intézkedés száma, második tagja az adatlap szerint meghatározott.

1. HVS intézkedés megnevezése

Az intézkedés rövid, tömör címe. Az intézkedés bővebb meghatározás, tartalmának leírása a további alpontokban kerül kifejtésre.

2. Kapcsolódó HVS célkitűzés

Az intézkedés által elérni kívánt, a HVS-ben megfogalmazott célkitűzés rövid leírása, melynek elérése érdekében.

3. A HVS intézkedés leírása

Az intézkedés konkrét tartalmának bemutatása, amennyiben konkrét meghatározásra került, úgy a támogatandó tevékenységek, fejlesztések leírása.

4. Támogatási kritériumok

Opcionális a kitöltése, de a LEADER-szerűség igazolása és a vállalások ellenőrzése érdekében erősen ajánlott kötelező feltételek, kizárások meghatározására. Itt kell megjeleníteni azokat a különös feltételeket, kritériumokat, vállalásokat, amelyeket a LEADER HACS kötelezőként meghatároz az ügyfél számára.

5. A intézkedés típus szerinti besorolása

Az ügyfél típusa szabja meg – LEADER HACS adja meg előre, mert a támogatási cél mindkétféleképpen megvalósítható. A besorolás tehát lehet közösségi vagy vállalkozási, de mindkettőt is szerepeltetheti a LEADER HACS, ebben az esetben mindkét típus előtti rubrikát jelölni kell.

6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege

A rendeletről el lehet térni a minimális támogatási összeg esetében pozitív irányba, a maximális támogatási összegnél negatív irányba. Minden esetben kitöltendő, akkor is, ha nem tér el a LEADER rendeletben szabályozottól.

7. Ügyfélkör

A LEADER rendeletben meghatározott lehetséges ügyfelek közül kell megjeleníteni az, amelyet/amelyeket az adott intézkedés kapcsán a LEADER HACS támogatni kíván.

8. Támogatható települések köre

Itt mindazokat a LEADER jogosult településeket fel kell sorolni a LEADER HACS illetékességi területéről, amelyeken az ügyfeleket az adott intézkedés kapcsán támogatni kíván a LEADER HACS.

9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok

Amennyiben a LEADER HACS a LEADER rendeletben meghatározott kötelezően csatolandó mellékleteken túl további mellékleteket kíván bekérni az ügyféltől a Projekt adatlaphoz, illetve annak bírálata érdekében, úgy ezeket a mellékleteket itt kell felsorolni (pl. üzleti terv, pénzügyi terv, kötelező költségvetés, együttműködési megállapodások).

A LEADER HACS az általa meghatározott, a projekt adatlap mellékletéhez formanyomtatványt készít azt itt kell az csatolni az intézkedési tervéhez, egyben a kötelezően csatolandó mellékletek között a melléklet sorszámának hivatkozásával együtt megjelölni.

3.sz melléklet Projekt adatlap minimum tartalma

Projekt adatlap egységesen is alkalmazható minden intézkedéshez, de külön is meghatározható az intézkedésekhez. Amennyiben egy intézkedéshez saját adatlap tartozik, abban az esetben minden adatlapot egyértelmű jelöléssel és kitöltési útmutatóval a LEADER Terv mellékletei közé fel kell vennie a LEADER HACS-nak és közzé kell tenni az Útmutatóban megjelölt módon. A kitöltési útmutató a projekt adatlapban egységes szerkezettel is megszerkeszthető.

PROJEKT ADATLAP

A .....LEADER HACS-hoz a LEADER jogcím keretében tervezett projektjavaslat benyújtásához

Az alábbi adatbekérés az Irányító Hatóság által előírt minimum tartalmakat rögzíti, melyeket a LEADER HACS köteles változatlan formában, de módosítható struktúrában megjeleníteni a LEADER HACS adatigényei alapján kidolgozott Projektjavaslat adatlapon.

A LEADER HACS a projekt adatlapon köteles elhelyezni a program vonatkozásában előírt arculati elemeket a saját logójával együtt.

(A projekt adatlap egyéni összeállításával kapcsolatos iránymutatások, javaslatok a HBB eljárásrendben, valamint a HVS felülvizsgálati útmutatóban kerülnek ismertetésre.)

1. Ügyfél adatai:

Ügyfél neve:	
Képviselőre jogosult neve:	
Ügyfél székhelye/lakcíme:	
MVH regisztrációs szám:	
Kapcsolattartó neve:	
Kapcsolattartó telefonszáma:	

1.1. Ügyfél minősítési kódja:

- 1 - Belföldi természetes személy;
- 2 -Mikrovállalkozás;
- 3 - Kisvállalkozás;
- 4 - Középvállalkozás;
- 5 - 1-4-be nem tartozó vállalkozás;
- 6 - Nonprofit szervezet államháztartáson belül;
- 7 - Nonprofit szervezet államháztartáson kívül.

1.2. Ügyfél által választott értesítési mód:

(Az elektronikus értesítés kézbesítési ideje a munkaszervezet általi kiküldés időpontja.)

	Postai levelezési címre:	
	Elektronikus postafiókba:	

Kizárólag csak egy értesítési mód választható!

2. Projektjavaslatra vonatkozó információk:

2.1. Fejlesztés megnevezése *(projekt javaslat címe):*

2.2. HVS cél megjelölése:

2.3. HVS intézkedés megjelölése:

2.4. Támogatható tevékenységek megjelölése:

(Több tevékenység is bejelölhető a projektjavaslat alapján)

- építés
- gépbeszerzés
- eszközbeszerzés
- rendezvény előkészítése és megvalósítása
- képzés előkészítése és megvalósítása
- tanulmánykészítés
- marketing
- egyéb

2.5. Megvalósítás tervezett helyszíne:

2.6. A tervezett projekt célja *(max. 500 karakter):*

2.7. A tervezett fejlesztés részletes, tényszerű bemutatása *(max. 2000 karakter)*

2.8. Költségvetés

A projekt teljes tervezett költsége : .....Ft

A projekt megvalósításához igényelt támogatás: .....Ft

Képviselő neve:

Aláírás: .....

p.h

Dátum: _____

* A nyilatkozattételi és az adatszolgáltatási kötelezettség a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 6. és 7. §-on alapul

PROJEKT ADATLAP MINIMUM TARTALMA

PROJEKT ADATLAP

A .....LEADER HACS-hoz a LEADER jogcím keretében tervezett projektjavaslat benyújtásához

A projekt adatlap kitöltéséhez köteles minden LEADER HACS kitöltési útmutatót mellékelni. Az IH által előírt minimum adattartalomhoz mellékeljük pontok szerint a kitöltési útmutatót, mellyel a LEADER HACS által elkészített útmutató kiegészítendő.

Ügyfél neve: Az ügyfél projekt adatlapon feltüntetett hivatalos neve, természetes személy esetén a teljes név.

Képviselőre jogosult személy neve: Az ügyfél képviselőjére a létesítő okirat alapján képviselőre jogosult neve (amennyiben releváns).

Ügyfél székhelye/lakcíme: Az ügyfél bírósági bejegyzésében szereplő székhely, magánszemély esetén az állandó lakcím.

MVH regisztrációs száma: Amennyiben rendelkezik az ügyfél MVH regisztrációs számmal, abban az esetben kell kitölteni.

Kapcsolattartó neve: A projekt kapcsán felelős kapcsolattartó személy neve, telefonszáma.

Ügyfél által választott értesítési mód: Tegyen X-et a kiválasztott értesítési mód előtti négyzetbe! Az elektronikus értesítés kézbesítési ideje a munkaszervezet általi kiküldés időpontja. Kérjük ezt figyelembe venni az értesítés módjának kiválasztásánál.

Kizárólag egy értesítési cím jelölhető be. Amennyiben mindkét cím feltüntetésre kerül, úgy az elektronikus cím alkalmazandó kapcsolattartásra.

Projektjavaslatra vonatkozó információk:

Fejlesztés megnevezése: A tervezett fejlesztés, rövid, átfogó megnevezése, címe.

HVS cél megjelölése: A HVS-ben a LEADER HACS által meghatározott célkitűzés megnevezése.

HVS intézkedés megjelölése: A HVS-ben a LEADER HACS által, a célkitűzések elérése céljából megfogalmazott intézkedés megnevezése.

Támogatható tevékenységek: A LEADER rendelet 2.§. (3) bekezdésében felsorolt tevékenységek közül kell kiválasztani a fejlesztés keretében tervezett tevékenységet/tevékenységeket. Több tevékenység is megjelölhető.

Megvalósítás tervezett helyszíne: A LEADER HACS illetékességi területén lévő település megnevezése, ahol a projektjavaslatban szereplő fejlesztés kívánják megvalósítani.

A tervezett projekt célja (500 karakter): Annak rövid bemutatása, hogy a fejlesztés, illetve program megvalósításával milyen célokat kívánnak elérni és ez közvetve hogyan segíti elő a HVS-ben a LEADER HACS által meghatározott célkitűzések elérését.

A tervezett fejlesztés rövid, tényszerű bemutatása (2500 karakter): A konkrét fejlesztés és a projektkörnyezet bemutatása, a fejlesztés indokolása, a várható eredmények bemutatása.

Költségvetés: A projekt teljes költsége az igényelt támogatással és saját forrással számítottan.

A projekt megvalósításához igényelt támogatás: A projekt teljes költségvetésén belül a LEADER forrásból igényelt támogatás összege.

Képviselő neve, aláírás: Az ügyfél cégbejegyzés szerinti hivatalos képviselőjének neve és aláírása.

5.sz. melléklet HVS felülvizsgálati jegyzőkönyv minimum tartalma

HVS felülvizsgálati jegyzőkönyv minimum tartalma

LEADER HACS megnevezése:

Az ülés formája (pl. elnökségi ülés, közgyűlés stb.)

Helyszín:

Időpont:

Meghívottak, résztvevők köre:

Napirendek

Megbeszélésen elhangzottak

HVS felülvizsgálat módszere

Keltezés

LEADER HACS képviselőjének aláírása

Jegyzőkönyv hitelesítő aláírása

Jelenléti ív csatolandó

6.sz. melléklet Hitelességi és felelősségvállalási nyilatkozat

**Hitelességi és felelősségvállalási nyilatkozat
(A LEADER HACS vezetője és a munkaszervezet vezetője részére)**

Alulírott

név:

lakcím:

születési hely, idő:

anyja neve:

személyigazolvány szám:

.....Helyi Akciócsoport
munkaszervezet vezetőjeként/tervezői csoport tagjaként (megfelelő rész aláhúzandó)

büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (HVS) felülvizsgálatával, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) Irányító Hatóságához (IH) történő benyújtással, valamint a LEADER Helyi Akciócsoport (LEADER HACS) ezzel kapcsolatos feladataival összefüggésben lévő dokumentumok tartalma megfelel a valóságnak, továbbá a HVS felülvizsgálata során a nyilvánosság biztosítása az ÚMVP IH által támasztott követelményeknek megfelelően történt.

Kelt: ....., 2013.....hó.....nap

Aláírás

7.sz melléklet Összesítő adatlap

Összesítő adatlap

LEADER HACS neve:

HVS címe:

Fő célkitűzések megnevezése (a sorok bővíthetők):

1) _____

Célkitűzésekhez tartozó intézkedések megnevezése (a sorok bővíthetők)

1.1.)

1.2.)

Összköltség:

2.) _____

Célkitűzésekhez tartozó intézkedések megnevezése (a sorok bővíthetők)

2.1.)

2.2.)

Gazdaságfejlesztésre allokált forrás: forint

Szolgáltatásfejlesztésre allokált forrás: forint

_____
LEADER HACS elnök aláírása

_____
Munkaszervezet vezető aláírása

Kitöltési útmutató az Összesítő Adatlaphoz

Az Útmutató 7.sz mellékletét képező Összesítő adatlap a HVS felülvizsgálat során kialakított cél- és intézkedésrendszert mutatja be. Az Összesítő adatlap kizárólag a HVS LEADER Tervében megjelölt célkitűzések és azok elérését szolgáló intézkedések megnevezését tartalmazza. Fontos, hogy az adatlap kitöltésénél ügyeljünk arra, hogy az egy bizonyos számon megjelölt célkitűzéshez a hozzá tartozó intézkedések azonos számmal kerüljenek feltüntetésre. (Azaz egyértelműen megállapítható legyen, hogy az 1.sz célkitűzés mellé az 1.1., 1.2., stb. intézkedések tartoznak.)